

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

číslo 1/2022 Bohové, démoni a lidé východního Středomoří ve starověku lze nejlépe uvést jako společný projekt obou editorů, Františka Válka a Matouše Mokrého, motivovaný sdíleným zájmem o staroorientální způsoby vztahování se k božskému a démonickému i vědomím jistého badatelského deficitu. Navštěvování historicko-religionistických přednášek na ÚFaR FF UK nám ukázalo, jak živý dialog mezi staroorientalistikou a religionistikou byl v dřívějších obdobích, zejména pak v rámci tzv. fenomenologického přístupu, a jak se tento kontakt v druhé polovině 20. století postupně umenšoval. Ať už má hlavní vinu slavná Oppenheimova stať Why a “Mesopotamian Religion” should not be written či teoretické vývoje v rámci studia náboženství, odcizení obou disciplín dle našeho názoru ve výsledku ochudilo obě pole studia. Multiplicita, fragmentárnost a fluidnost individuálních božských postav; mezopotámské učenecké spekulace nad náboženskými texty i kosmem využívající komplexní sémiotiku klínopisu; babylonská i egyptská astrologie ovlivňující pozdější evropskou tradici; časté užívání jazyků nesrozumitelných pro rituální participanty aj. přímo vybízejí k religionistické reflexi, která může rovněž odhalit nové dimenze produkce a recepce starověkých předovýchodních dokumentů.

Číslem se tak chceme pokusit přispět ke sblížení staroorientalistiky a religionistiky alespoň v rámci česko-slovenského (studentského) akademického prostředí. Problematicnost tohoto propojení se bohužel odrazila i v procesu tvorby čísla – přestože jsme si oblast zájmu definovali široce jako “východní Středomoří”, pouze malé množství autorů dokončilo své texty k výsledné publikaci. I přes tyto komplikace číslo přináší tři tematicky relevantní příspěvky, které, jak doufáme, čtenáře obohatí.

Ve studii Lamaštu, the Stranger prozkoumává Petra Loulová postavu mezopotámské démonky Lamaštu. Autorka si všímá, že démonická povaha této postavy je konstruována skrze vzorce negace a odcizení od mezopotámských kulturních identit. Ve studii tak přispívá nejen k pochopení charakteru samotné Lamaštu, ale také k diskusi o pojetí božství, které má v Mezopotámii jen velmi tenkou a propustnou hranici s démoničností. Pohled na nám geograficky bližší, avšak (nejen v českém prostředí) daleko méně známou oblast, přináší rozhled Jakuba Třešňáka Plazi a jejich místo ve světě Ilyrů. Autor v textu mimo jiné naráží na problematiku užití pramenů, které na zkoumanou společnost nahlížejí zvenčí a s předsudky, či na užití soudobého folklorního materiálu ve vztahu ke starověkému období. Jako editoři čísla jsme přispěli rozhovorem s Evelyne Hernandez, bývalou studentkou religionistiky na ÚFaR FF UK, která v současnosti studuje asyriologii na Yale University. Dočíst se můžete o tom, jak probíhá doktorát v USA, o postavě ašipu-a („exorcisty“), o zbožštěném bubnu, nebo o tom, jak se asyriologie a religionistika mohou vzájemně obohatit.

Mimo tyto tematicky orientované příspěvky v tomto čísle přinášíme zprávu z workshopu Marking 10 years of LEVYNA: Shifting topics and tools of CESR, o kterou se postaraly Kateřina Koppová a Terezie Dvořáčková, a recenzi sborníku

editovaného Otou Pavlíčkem Jeroným Pražský: Středověký intelektuál, mučedník české reformace a hrdina národní tradice z pera Víta Marši.

Na závěr bychom rovněž rádi poděkovali redakční radě časopisu Sacra, především šéfredaktrorce Tereze Menšíkové a výkonnému redaktorovi Danu Řezníčkovi, za pomoc s dokončením čísla. Náš vděk patří i všem autorům, jejichž texty můžete nalézt na následujících stránkách. Nezbyvá než vyjádřit závěrečný hold Nisabě, patronce písařského umění, která nás doprovázela od prvních okamžiků práce až po finalizaci svazku.

Inspirativní čtení přeji

František Válek a Matouš Mokrý

editoři předkládaného čísla